

PROCESSCHEMA VERDUURZAMING DOELGROEPENVERVOER

NOVEMBER 2020

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Flowchart	4
Toelichting op interne organisatie & stakeholders	5
Toelichting op hulpmiddelen	6
Stap 1. Ambitie	7
Stap 2. Marktconsultatie	8
Stap 4. Opstellen aanbestedingsdocumentatie	9
Stap 11. Start realisatie en exploitatie laadinfrastructuur	10
Colofon	11

INLEIDING

Aanleiding

In opdracht van PIANOo heeft EV Consult een processchema voor aanbestedende diensten opgesteld. Het doel van het processchema is om meer inzicht te geven in de mogelijkheden voor verduurzaming in het doelgroepenvervoer. Ook maakt het schema inzichtelijk welke rollen de verschillende stakeholders hierin kunnen spelen en wordt getoond hoe bepaalde hulpmiddelen ingezet kunnen worden, zoals bijvoorbeeld een TCO-tool.

Achtergrond

Duurzaamheid speelt een steeds grotere rol bij aanbestedingen. Ook in het doelgroepenvervoer willen aanbestedende diensten de mogelijkheid van verduurzaming onderzoeken en opnemen in de aanbestedingsdocumenten.

In deze handreiking wordt een toelichting op de stakeholders en hulpmiddelen gegeven en worden de vier stappen waar verduurzaming mogelijk is, nader toegelicht.

Processchema

Het aanbestedingsproces bestaat uit 11 stappen. Als de aanbestedende dienst duurzaamheidscriteria wilt opnemen moet hier in stap **1,2,4** en **11** rekening mee gehouden worden.

- 1. Ambitie**
- 2. Marktconsultatie**
- Publicatie aankondiging
- 4. Opstellen aanbestedingsdocument**
- Publicatie aanbesteding
- Nota van inlichtingen
- Beoordeling
- Gunning
- Bezwaarperiode
- Tekenen overeenkomst
- 11. Start realisatie en exploitatie laadinfrastructuur**

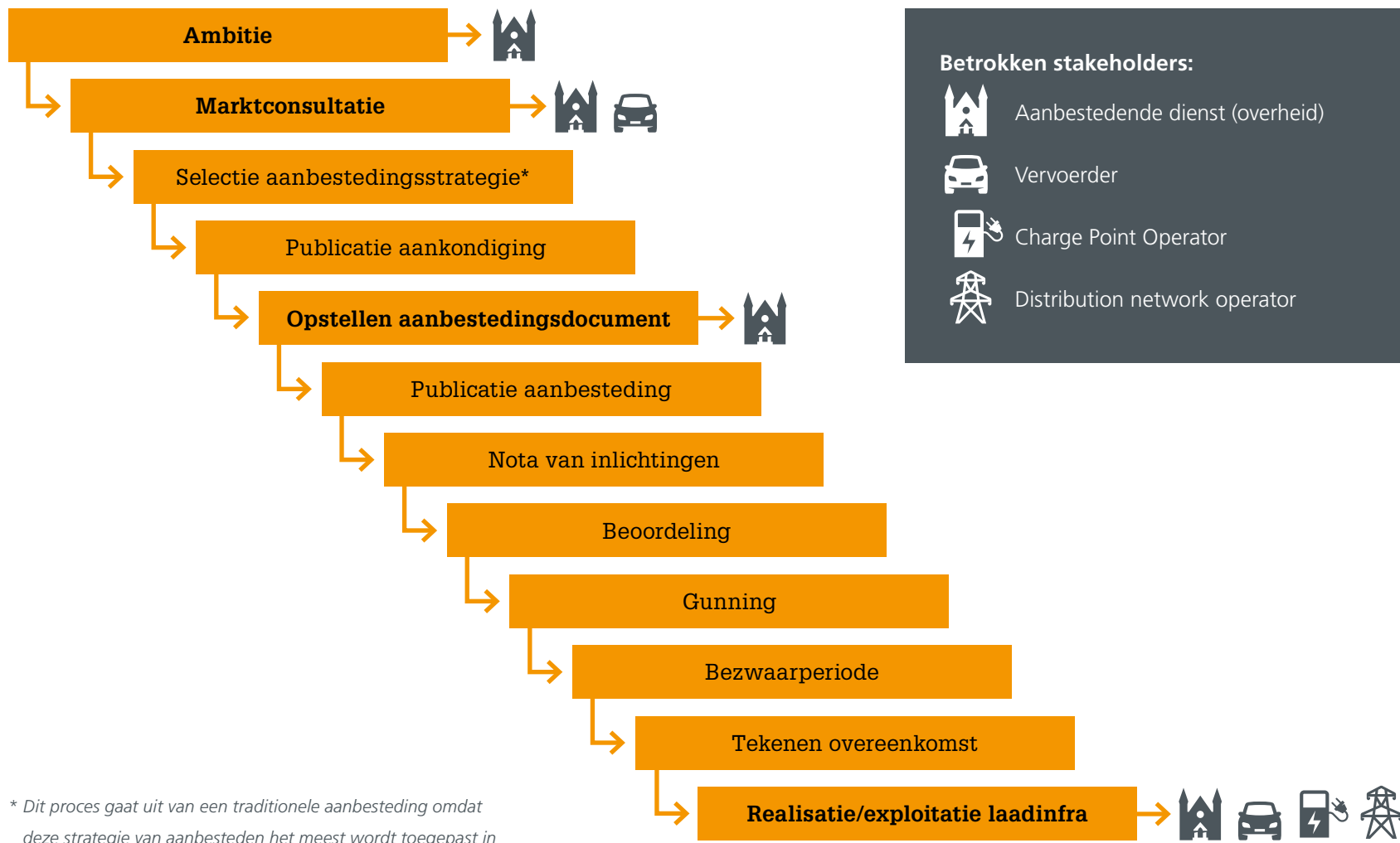
Meer informatie

[TCO-tool](#) doelgroepenvervoer (Link volgt)

[CROW-tool](#)

FLOWCHART

* Dit proces gaat uit van een traditionele aanbesteding omdat deze strategie van aanbesteden het meest wordt toegepast in het DGV. Een alternatief is een concurrentiegerichte dialoog.

TOELICHTING OP INTERNE ORGANISATIE & STAKEHOLDERS

Om de aanbesteding in werking te zetten en om de duurzaamheids-eisen- en gunningscriteria in de aanbesteding op te nemen worden verschillende stakeholders in het proces betrokken. De rol van deze stakeholders wordt hieronder kort toegelicht:

- **Interne organisatie:** Voor er wordt begonnen met de aanbesteding moet een aanbestedingsteam opgesteld worden. Het is belangrijk om de interne organisatie goed op de hoogte te brengen van de aanbesteding en draagvlak te creëren voor het opnemen van duurzaamheidseisen en gunningscriteria. De opgestelde eisen dienen als basis om verduurzaming te waarborgen. De opgestelde gunningscriteria vormen verdiepingsslag om inschrijvende partijen te belonen voor verduurzaming
- Dit kan bereikt worden door het betrekken van mensen & belanghebbenden middels een intern “EV-team” en het communiceren van de ambitie.
- **Aanbestedende dienst (overheid):** De aanbestedende dienst neemt de leiding in het proces en kan de processtappen volledig zelfstandig uitvoeren.*
- **Vervoerders:** dit is de partij waar de aanbesteding voor wordt geschreven. De input die de vervoerders tijdens de marktconsultatie leveren is belangrijk om mee te nemen in tijdens het opstellen van de aanbestedingsdocumentatie. Zo kan er een realistische en haalbare vraag worden uitgezet in de markt. In het geval van een concurrentiegerichte dialoog zal er actiever met verschillende vervoerders in gesprek worden gegaan.

** Er kan voor gekozen worden om een externe partij in te schakelen zoals een onafhankelijk adviseur aanbesteden of duurzaamheid, dit is niet noodzakelijk*

TOELICHTING OP HULPMIDDELEN

Om de haalbaarheid van verduurzaming van het doelgroepenvervoer te bepalen kan er gebruik gemaakt worden van hulpmiddelen of tools en kan er een haalbaar plan opgesteld worden voor zero-emissie voertuigen in het wagenpark van de vervoerder. Deze tools worden hieronder kort toegelicht:

- **Ingroeiscenario:** De aanbestedende dienst kan ervoor kiezen om een ingroeiscenario op te nemen in de aanbesteding. Dit maakt het voor vervoerders mogelijk om op een geleidelijke manier het huidige wagenpark af te schrijven en voertuigen te vervangen voor elektrische modellen (indien deze beschikbaar zijn). Ook biedt dit mogelijkheid om rekening te houden met de marktontwikkelingen omtrent zero emissie.
- **Analyse laadinfrastructuur:** Door een analyse van de laadbehoefte van de toekomstige elektrische vloot in kaart te brengen, wordt duidelijk hoeveel laadpalen er geïnstalleerd moeten worden. Dit kan gedaan worden aan de hand van het type voertuigen en het ritpatroon van de vervoerder.
- **Rit- en voertuiganalyse wagenpark:** Het aantal ritten, frequentie ritten (wanneer rijden / stilstaan = mogelijkheid tot laden), locatie van standplaats 's nachts en overdag in beeld brengen. Neem hierin ook de mogelijk extra chauffeurs- en/of voertuigkosten mee.
- **Subsidie of duurzaamheidslening:** De aanbestedende dienst kan de vervoerder tegemoet komen door een duurzaamheidslening beschikbaar te stellen of de netaansluiting incl. of excl. laadinfrastructuur beschikbaar te stellen.
- **Duurzaamheidsparagraaf aanbesteding:** Het opnemen duurzaamheidseisen en gunningscriteria geeft aan waar de vervoerder aan moet voldoen of voor beloond wordt.

STAP 1. AMBITIE

INHOUD	STAKEHOLDERS	HULPMIDDELEN
<ul style="list-style-type: none"> • Interne organisatie op de hoogte brengen van ambitie t.a.v. duurzaamheid, draagvlak creëren en een team samenstellen voordat er begonnen wordt met de aanbesteding • De rol van de aanbestedende dienst is actief, zij geven de richtlijnen aan voor de aanbesteding • Start aanbesteding, in deze fase wordt de scope en ambitie vastgesteld • De gemeente en aanbestedende dienst bepaalt welke rol duurzaamheid gaat spelen in het doelgroepenvervoer o.b.v. marktontwikkelingen* 	<ul style="list-style-type: none"> • Interne organisatie • Aanbestedende dienst (overheid) ** 	<ul style="list-style-type: none"> • TCO-tool • CROW-tool • Ingroeiscenario's opstellen

* Voorwaarde: beschikbaarheid zero-emissie automodellen en een dekkend laad- en tanknetwerk.

** Er kan voor gekozen worden om een externe partij in te schakelen zoals een onafhankelijk adviseur aanbesteden of duurzaamheid, dit is niet noodzakelijk.

STAP 2. MARKTCONSULTATIE

INHOUD	STAKEHOLDERS	HULPMIDDELEN
<ul style="list-style-type: none"> • De rol van de aanbestedende dienst kan actief zijn door de marktconsultatie zelf uit te voeren, er moet een team worden opgesteld welke de opgehaalde informatie gaat verwerken en delen binnen de organisatie.* • Tijdens de marktconsultatie gaat de aanbestedende dienst met de vervoerders in gesprek. • Door vragen op te nemen over duurzaamheid krijgt de aanbestedende dienst meer inzicht in de haalbaarheid en mogelijkheden van verduurzaming. • Daarnaast is onderzoek naar aanbestedingen in regio en mate van verduurzaming essentieel om harmonisatie te creëren voor vervoerders. • Aan de hand van de opgedane informatie en inzichten stelt de aanbestedende dienst de haalbaarheid en de randvoorwaarden van de opdracht vast. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbestedende dienst (overheid)* • Vervoerders 	<ul style="list-style-type: none"> • TCO-tool • CROW-tool • Rit- en voertuiganalyse • Ingroeiscenario's

* Er kan voor gekozen worden om een externe partij in te schakelen zoals een onafhankelijk adviseur aanbesteden of duurzaamheid, dit is niet noodzakelijk

STAP 4. OPSTELLEN AANBESTEDINGS-DOCUMENTATIE

INHOUD	STAKEHOLDERS	HULPMIDDELEN
<ul style="list-style-type: none"> • De aanbestedende dienst kan de rol van het opstellen zelf actief opnemen* • De aanbestedingsdocumentatie wordt opgesteld. Als de ambitie van de gemeente(n) is vastgesteld m.b.t. verduurzaming van het doelgroepenvervoer kan een duurzaamheidsparagraaf worden opgenomen** • In de duurzaamheidsparagraaf worden de eisen gesteld waar de vervoerders aan moeten voldoen of naar toe moeten werken volgens ingroeiscenario. Aanvullend kan een vervoerder middels gunningscriteria beloond worden voor verduurzaming. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbestedende dienst (overheid)* 	<ul style="list-style-type: none"> • Ingroeiscenario's • Duurzaamheidsparagraaf • Subsidie of duurzaamheidslening

* Er kan voor gekozen worden om een externe partij in te schakelen, dit is niet noodzakelijk

** Voorwaarden: - De aanbestedende dienst zorgt voor een dekkend laadnetwerk (snelladers en reguliere laders)

- Beschikbaarheid zero-emissie modellen, opnemen van ingroeiscenario's

- Het opnemen van een boeteclausule (handhaving). Door duurzaamheidseisen op te nemen wordt de vervoerder gedwongen tot een inspanningsverplichting om het wagenpark te verduurzamen.

Wel is het hierbij zaak goed te onderzoeken wat de oorzaak is geweest en waarom er minder zero emissie kilometers zijn gereden dan contractueel afgesproken.

STAP 11. START REALISATIE EN EXPLOITATIE LAADINFRASTRUCTUUR

INHOUD	STAKEHOLDERS	HULPMIDDELEN
<ul style="list-style-type: none"> • De aanbestedende dienst en vervoerder gaan in gesprek over realisatie van laadinfrastructuur. Een gezamenlijke aanpak werkt hier bevorderend. Betrek hierbij de DSO en CPO. • Als de aanbesteding gegund is en de overeenkomst met de vervoerder is getekend moet er een dekkend laadnetwerk worden gerealiseerd. • Hiervoor moet inzicht in laadbehoefte en het ritpatroon worden verkregen en keuzes worden gemaakt over type laadinfrastructuur. • Eventueel wordt er een aparte aanbesteding voor (snel)laadnetwerk opgestart. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbestedende dienst (overheid)* • Provincie • Vervoerders • CPO (Charge Point Operator) • DSO (Distribution System Operator) 	<ul style="list-style-type: none"> • Rit- en voertuiganalyse • Analyse laadinfrastructuur

* Er kan voor gekozen worden om een externe partij in te schakelen zoals een onafhankelijk adviseur aanbesteden of duurzaamheid, dit is niet noodzakelijk

COLOFON

Dit is een uitgave van PIANOo, Expertisecentrum Aanbesteden. Deze publicatie maakt deel uit van het Leernetwerk Zero Emissie Voertuigen wat is gefinancierd met klimaatgeld uit het regeerakkoord. Hiermee geeft de Rijksoverheid via inkoop een impuls aan de transitie naar een klimaatneutrale en circulaire economie. Meer informatie: www.pianoo.nl/klimaatenvolpe

Eindredactie

PIANOo, Expertisecentrum Aanbesteden: Ruud Scheerder, Baldwin Henderson

Teksten in opdracht van PIANOo

EV Consult

Ontwerp en productie

Xerox/Osage

PIANOo Expertisecentrum Aanbesteden

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | Prinses Beatrixlaan 2 | Den Haag
070-379 82 99 | info@pianoo.nl | www.pianoo.nl

